

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen (2007-2011)

Oppskrift for et sunnere kosthold

Dialogarena

matvarebransje, forbrukere, forskningsmiljø, myndigheter

*Helse- og omsorgsminister Sylvia Brustad
19.november 2007*

Handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen (2007-2011)

Oppskrift for et
sunnere kosthold

Viktig grunnlag for folkehelsearbeidet

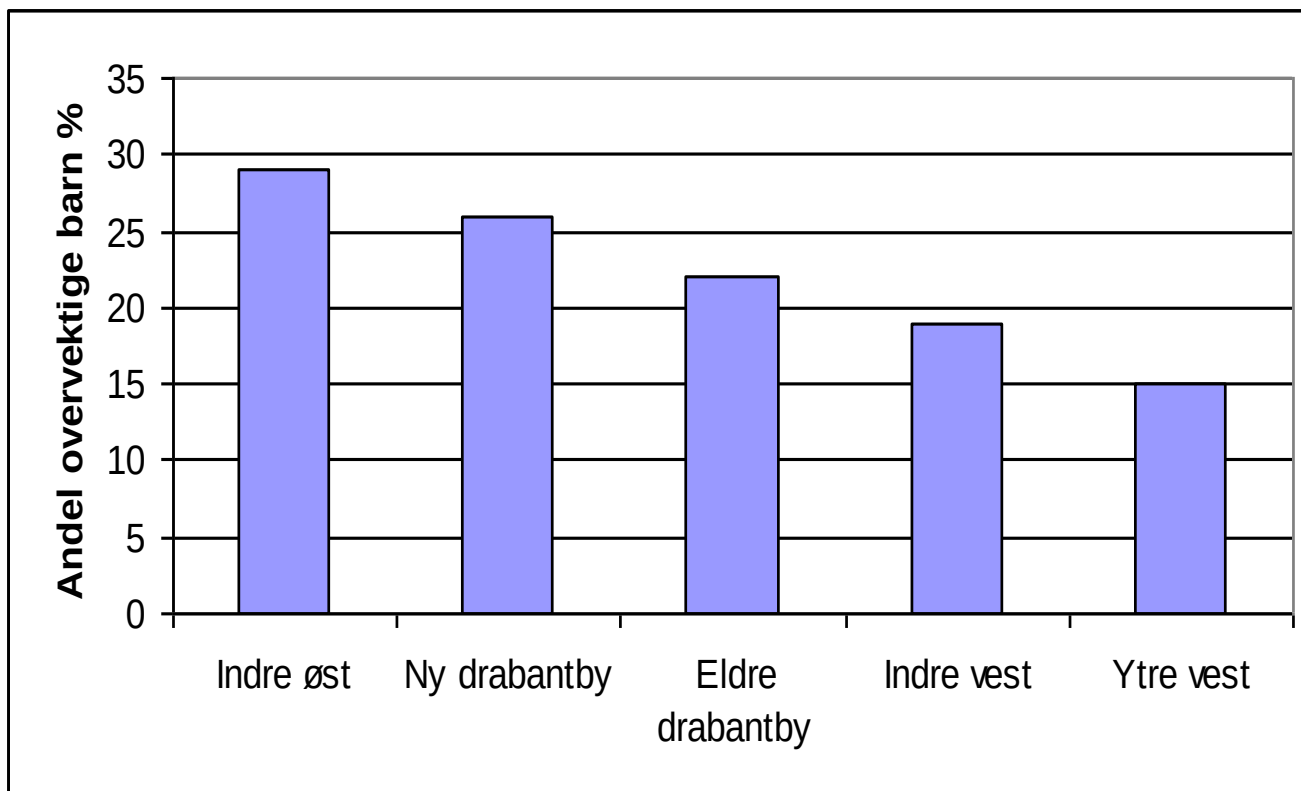
Soria Moria-erklæringen:

Satse sterkere på sykdomsforebyggende arbeid
Redusere sosiale ulikheter i helse

- WHO's globale strategi for kosthold, fysisk aktivitet og helse, vedtatt i 2004
- St.meld nr 20 (2006-2007) Nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller
- Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet gjennom kosthold og fysisk aktivitet, vedtatt 2006

Andel overvektige blant 8 og 12-åringer i Oslo i 2004

Utfordringer

- Tilgang på mat døgnet rundt med til dels mye fett og sukker
- Markedsføring for usunne produkter
- Mange ulike meningsytringer om hva som er sunt vanskeliggjør budskapet, skaper forvirring og kanskje likegyldighet
- Gode muligheter til å føre et stillesittende liv
- Konkurransen om oppmerksomhet og tid

Handlingsplan kosthold - entydig budskap

- Hovedmål:
 - Endre kostholdet i tråd med helsemyndighetenes anbefalinger
 - Redusere sosiale forskjeller i kosthold

Mer:

- grønnsaker, poteter, frukt og bær
- grove korn- og brødvarer
- fisk og sjømat

Mindre:

- sukker, søtsaker og brus
- snacks og fete potetprodukter
- fete meieri- og kjøttprodukter
- salt

Strategier

1. Bedre tilgjengelighet av sunne matvarer
2. Kunnskap hos forbrukerne
3. Kompetanse hos nøkkelgrupper
4. Lokal forankring av ernæringsarbeid
5. Styrket ernæringsarbeid i helsetjenesten

Handlingsplan kosthold - status

- 1. opplag på 5000 eksemplarer ute etter få måneder – 2. opplag august 2007
- Kortversjon ferdig oktober 2007 – 7000 eks
- Engelsk versjon til trykking november -07
- Stor oppmerksomhet – planen brukes aktivt
 - av relevante fagmiljøer.
 - matvarebransjen
 - i publikums- og forbrukerinformasjon
 - i partnerskapsarbeidet
 - god dekning i media

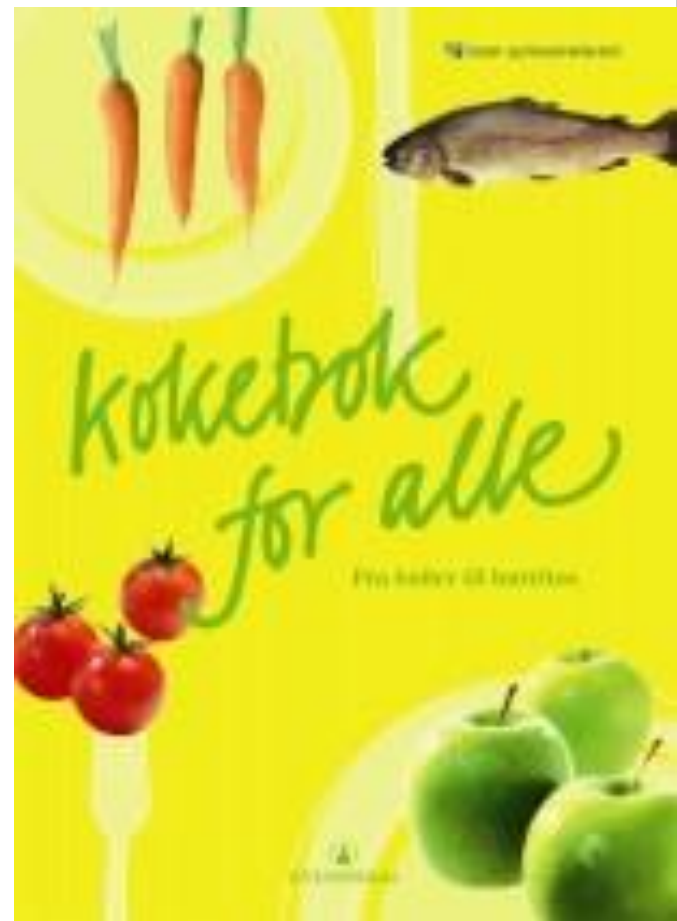
Oppfølging av handlingsplanen

- **Interdepartemental koordineringsgruppe:**
 - vår og høstmøte - rapportering og framdriftsplan
 - Sosial- og helsedirektoratet sekretariat
- **I gang med ca halvparten av tiltakene**
- **Konkret oppfølging med enkelte departement**
 - Eksempel:
 - Markedsføring: *BLD, HOD*
 - Ernærings/symbolmerking: *BLD, LMD, FKD, HOD*
 - Sjømatprosjekt: *HOD, FKD,*
 - Kompetanse, mat og måltid i barnehage og skolefrukt, barnehager: *KD, HOD*
- **Partnerskap for folkehelse** regionalt og lokalt
- **Dialogarenaer**
 - Matvarebransjen, forsker, forbruker
 - Frivillige organisasjoner, private aktører
 - Arbeidslivet

Kommunikasjon om mat og kosthold

- Utvikle kommunikasjonsstrategi
- Konkrete, entydige kostråd
- Matportalen
- Merking / symbolmerking
- Grunnleggende kokebok til hverdagsbruk
- Sjømatprosjekt
- Dialogarenaer

Sunne måltider der folk er : i barnehage og skole, fritid, arbeidsliv, institusjoner

- Frukt og grønnsaker i skolen
- Retningslinjer for mat og måltider i barnehage og skole
- Oppfølging av anbefalinger for mat i kantiner
 - Kurs for kantinepersonell
- Sunn mat på arrangementer – "MER-kampanje, idrettsfrukt"
- Retningslinjer for kosthold i helseinstitusjoner

Internasjonalt arbeid

- EU
 - EUs Hvitbok om ernæring og overvekt og fedmerelaterte helsespørsmål
 - Gjennomføring av relevant regelverk iht EU/EØS – eksempelvis forordning om helsepåstander
 - EUs Folkehelseprogram 2003-2008
- WHO
 - Global strategi for kosthold, fysisk aktivitet og helse
 - Sped- og småbarnsernæring
 - Markedsføring av matvarer
 - Overvektskonferanse Istanbul nov -06
 - Codex Alimentarius
- Nordisk / Nordisk - Baltisk
 - Merking, forskningssamarbeid, nordisk handlingsplan

Forskning, overvåking og dokumentasjon

- Styrke forskning om sammenhengen mellom kosthold og helse
- Fremme forskning for å stimulere til utvikling av bedre og sunnere produkter
- Overvåking av befolkningens kosthold skal videreføres og videreutvikles
- Sikre faglige utredninger og oppdatere offisielle anbefalinger

Sunn mat i et mangfoldig marked

- Fokus på tiltak som skal gjør det lett å velge sunt:
 - produktutvikling
 - forskningsprogrammer, "Arena Mat og helse"
 - produktplassering
 - porsjonsstørrelse
 - markedsføring – frivillige retningslinjer
 - matvarepriser – avgifter, konkurranse i bransjen
 - merking
 - kompetanse hos ansatte
 - informasjonsarbeid
- Dialogarena med matvarebransjen og dagligvarehandelen, forbrukere og forskere

Priskrig på sunn mat

VG 26.08.07 kl. 08:28, sist oppdatert 26.08.07 kl. 08:33

Coop Norge og Meny tar utfordringen på strak arm

Rema-Reitan utfordrer alle norske matbutikker til priskrig på sunn mat.

Før jul utfordret Sylwia Brustad matvarebransjen til å gjøre sunn mat mer attraktiv for kundene.

- Dette er et viktig signal å gi. Jeg tror pris er viktig for hvilke produkter folk velger. Jeg får stadig henvendelser fra folk som lurer på hvorfor sunn mat er dyrest, sier helseministeren.

Kiwi setter ned priser på frukt og grønt tilsvarende matmomsen

VG 24. september 2007

Dialogarena

Tiltak 2.2. Etablere en dialogarena for samarbeid mellom matvarebransjen, myndigheter, forskere og forbrukere.

Bakgrunn:

- "Næringsmiddelindustri, dagligvarehandel, kiosk. bensinstasjons- og serveringsnæringen spiller en sentral rolle når det gjelder befolkningens kosthold og matvalg"
 - tilbud, tilgjengelighet, markedsføring, pris, produktutvikling, produktplassering, informasjon/budskap
 - myndighetene er avhengig av samarbeid med bransjen for å lykkes

Arenaer: Barnehage, skole, arbeidsplass, fritid, helse, eldreomsorg, hjemme

Dialogarena – hensikt

- Virkemiddel for å nå mål i handlingsplanen
- Møteplass - informasjonsutveksling
- Rolleavklaring – rolleforståelse; privat-offentlig
- Samfunnsansvar
- Oppnå felles plattform og forståelse
- entydig budskap
- Ny kunnskap – utveksle kunnskap
- Konkrete samarbeidsprosjekter
- Påpeke utfordringer – og foreslå løsninger

Dialogarena - forventninger

- Handlingsplanen og anbefalinger for ernæring som felles plattform
- Aktiv deltakelse
- Gjensidig informasjon
- Konkrete samarbeidsprosjekter
- Interesse for og initiativ til jevnlige kontaktmøter om særskilte tema
- Utveksling av dokumentasjon - kostholdsdata og forbrukeratferd
- Konkrete resultater i tråd med handlingsplanen

Oppsummering

- Myndighetene kan arbeide med holdningspåvirkning, kompetanse, retningslinjer for sunn mat innen ulike arenaer, regelverk, økonomiske virkemidler, påvirke og bidra internasjonalt, støtte forskning, men kan ikke pålegge bransjen å gjøre det "enkelt å velge sunt"
- Avhengig av at bransjen selv tar initiativ
- Felles interesse i å arbeide for bedre kostvaner for bedre helse
- Nødvendig med engasjement, dialog og samarbeid mellom offentlig, privat og frivillig sektor

